

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/145/2023
Identifikačné číslo spisu:	3121201365
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3121201365.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Š. W., nar. XX. XX. XXXX, 2/ D. W., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom D. Q. T.F., I.. R. X. XXX/XX, obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r. o., Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, proti žalovanej: Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpená Advokátskou kanceláriou AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., Martin, P. O. Hviezdoslava 10625/23B, IČO: 36 865 036, o určenie, že byt s príslušenstvom nie je zaťažený záložným právom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 17C/6/2021, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. júla 2023 sp. zn. 6Co/72/2022, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25. júla 2023 sp. zn. 6Co/72/2022 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 10. mája 2022 č. k. 17C/6/2021-181 a vec súdu prvej inštancie vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. mája 2022 č. k. 17C/6/2021-181 I. zamietol žalobu žalobcov, o určenie, že byt s príslušenstvom nie je zaťažený záložným právom, II. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 17C/6/2021 zo dňa 27. 08. 2021, III. žalovanej priznal proti žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. júla 2023 sp. zn. 6Co/72/2022 I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, II. žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že pokiaľ žalobcovia 1/ a 2/ uvádzali, že záložná zmluva sa netýkala zabezpečenia jednotlivých splátok, ale pre účely uvedenej zmluvy zabezpečenou pohľadávkou bola pohľadávka, ktorá vznikla zo zmluvy o splátkovom úvere vo výške 35.000 eur, tak táto argumentácia je irelevantná. Pohľadávka žalovanej bola zabezpečená síce ako celok, avšak v žiadnom prípade to neznamenal, že by sa žalovaná nemohla výkonu záložného práva domáhať uspokojenia len jej časti, a že by výška záložného práva nemohla byť premlčaná iba v časti, čo však nemá vplyv na jeho ďalšiu existenciu ako celok. Rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej

inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej len „dovolatelia“) s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Žiadali, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na nové konanie a rozhodnutie. Odvolací súd postupoval v rozpore s § 382 a § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP pokiaľ napadnutým rozsudkom rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania. Podľa ich názoru neboli splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť vo veci samej. Namietali, že odvolací súd nenariadil pojednávanie a na tomto nezopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu. Týmto procesným postupom im znemožnil uskutočniť ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázali na skutočnosť, že keď podľa § 575 ods. 1 OZ „ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne“, tak že toto platí aj vo vzťahu medzi úverovým dlžníkom J. W. a žalovaným. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd pri riešení právnej otázky o určenie, že byt s príslušenstvom nie je zaťažený záložným právom sa o ich odvolaní vyporiadal mylne tak, ako to uviedol v bodoch 9., 13., 14., 16., 17., 18. a 19. Žiadali, aby dovolací súd zodpovedal, že právne posúdenie veci odvolacím súdom, že úverový vzťah zo zmluvy o splátkovom úvere z 23. 5. 2014 nezanikol, alebo nie je premlčaný je nesprávny, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu, že zmluva o záložnom práve k bytu č. XX nachádzajúci sa v obytnom dome XXX, na ul. R. X., D. Q. T.Á., zapísaná na LV č. XXXX katastrálne územie D. Q. T. s príslušenstvom nezanikla, je nesprávny a daná nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v prospech záložného veriteľa, vzhľadom na námietku premlčania výkonu záložného práva záložnými dlžníkmi a na námietku premlčania dlhu ako celku dlžníka J. W. záložnými dlžníkmi v dôsledku jeho smrti a nerealizovaním záložného práva v zákonnej lehote.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcov 1/ a 2/ nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie bolo podané dôvodne.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu dovolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď. Napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym

poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné zákonu zodpovedajúce súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia, rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

13. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

14. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

15. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené. Odvolací súd je totiž v zásade viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. Iba v prípade, ak má pochybnosti o jeho správnosti, má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, a to vtedy, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tým, že opakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovania zásady priamosti a ústnosti civilného konania. V odvolacom konaní je ale dôležitá aj iná stránka priamosti, nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je teda zásada priamosti oproti súdu prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu. Z uvedeného vyplýva, že predpokladom zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam je, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci (sp. zn. 5Cdo/131/2009). Z rozhodnutia sp. zn. 2MCdo/8/2024 vyplýva, že je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa. Na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať. Ak by sa odvolací súd odchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania, ktorého výsledky opravnému súdu umožnia vlastné, prípadne aj odlišné hodnotenie dôkazov (por. Napríklad rozhodnutia ústavného súdu II. ÚS 387/2010, II. ÚS 506/2013).

16. Predmetný rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP, je nedostatočný, vnútorne rozporný, nelogický, nezrozumiteľný a nejasný.

17. Vzhľadom na uvádzanú zmätočnosť rozhodnutia (§ 420 písm. f) CSP) bude potrebné sa v novom rozhodnutí náležite vysporiadať so všetkými dovolacími námietkami žalobcu 1/ a 2/, napr. týkajúcich sa zániku záväzku smrťou a prechodu na dedičov, prihlásenia pohľadávky do dedičstva. Je namieste aj otázka, že či záväzok zo záložného práva je premlčaný ku dňu smrti poručiteľa.

18. Vzhľadom na dovolateľmi dôvodne vytýkané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a preto už bez potreby zaoberania sa s ďalšími dovolacími dôvodmi (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.